

Názor na devizové intervence České národní banky

Technické parametry

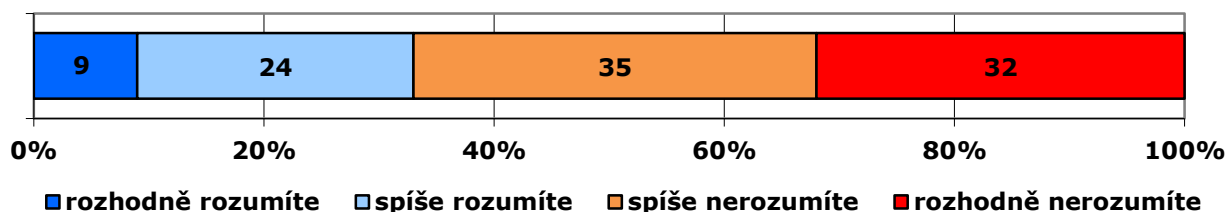
Výzkum:	Naše společnost, v14-01
Realizátor:	CVVM, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.
Projekt:	Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.
Termín terénního šetření:	13. – 20. 1. 2014
Výběr respondentů:	Kvótní výběr
Kvóty:	Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání
Zdroj dat pro kvótní výběr:	Český statistický úřad
Reprezentativita:	Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let
Počet dotázaných:	1105
Počet tazatelů:	262
Metoda sběru dat:	Osobní rozhovor tazatele s respondentem
Výzkumný nástroj:	Standardizovaný dotazník
Otázky:	EV.63, EV.65, EV.64, EV.66, EU. 182, PI.1k
Zveřejněno dne:	4. února 2014
Zpracoval:	Martin Ďurďovič

Česká národní banka se 7. listopadu 2013 rozhodla zahájit devizové intervence, jejichž důsledkem bylo oslabení kurzu koruny vůči euru. V lednovém šetření CVVM zjišťovalo, jaký je názor občanů ČR na tento krok a jeho důsledky. Zajímali jsme se o to, do jaké míry občané oslabení kurzu koruny vůči euru rozumějí a do jaké míry s tímto krokem souhlasí. Dále jsme se ptali, zda toto opatření nějak ovlivní jejich ochotu spořit a nakupovat zboží a jaký očekávají, že bude mít vliv na ekonomický růst ČR a životní úroveň domácnosti respondenta. S oslabením kurzu koruny vůči euru souhlasí přibližně desetina Čechů (12 %). Důvěra v instituci ČNB, kterou jsme zaznamenali v posledních dvou měsících, oproti předcházejícímu období poklesla, aktuálně dosahuje výše 31 %.

Jak ukazují grafy 1 a 2, dotazovaným v reprezentativním vzorku populace ČR jsme položili otázky, zda rozumí, nebo nerozumí důvodům, proč ČNB oslabila kurz koruny, a zda s tímto krokem souhlasí, nebo nesouhlasí. U otázky na poro-

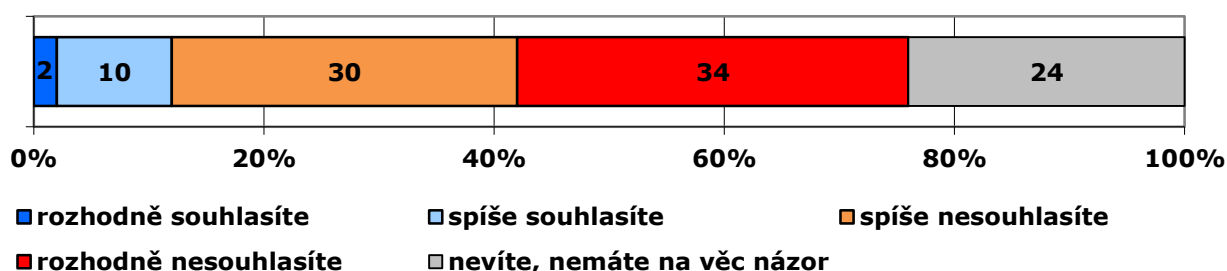
zumění nebyla dotazovaným poskytnuta možnost odpovědět „neví“, protože by se významově překrývala s možnostmi odpovědí „spíše nerozumíte“ a „rozhodně nerozumíte“.

Graf 1: Rozumíte důvodům, proč ČNB oslabila kurz koruny?¹

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 13. – 20. 1. 2014, 1105 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Graf 2: Souhlasíte s oslabením kurzu koruny?²

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 13. – 20. 1. 2014, 1105 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Z grafu 1 je zřejmé, že důvodům ČNB k oslabení kurzu koruny dle vlastního vyjádření rozumí celkem asi třetina populace (33 %), zatímco dvě třetiny těmto důvodům nerozumějí (67 %), přitom asi jedna třetina „rozhodně nerozumí“ (32 %).

Graf 2 ukazuje, že s oslabením kurzu koruny dohromady souhlasí asi deseti- na Čechů (12 %), kolem dvou třetin (64 %) naopak vyjadřuje nesouhlas a asi čtvrtina populace (24 %) přiznává, že na danou věc nemá utvořen názor. Zajímavé je podívat se na podíly souhlasu a nesouhlasu, které získáváme, pokud analyzujeme pouze skupinu třetiny dotázaných, kteří uvedli, že rozumějí tomu, proč ČNB kurz oslabila. V této skupině hodnota souhlasného názoru stoupá na 33 % (součet „rozhodně souhlasí“ a „spíše souhlasí“). Ti, kdo odpověděli, že důvodům kroku ČNB rozumějí, tedy s tímto krokem častěji souhlasí. Naproti tomu mezi těmi, kdo uvedli, že opatření ČNB nerozumějí, klesá celkový podíl souhlasného názoru na 3 %.

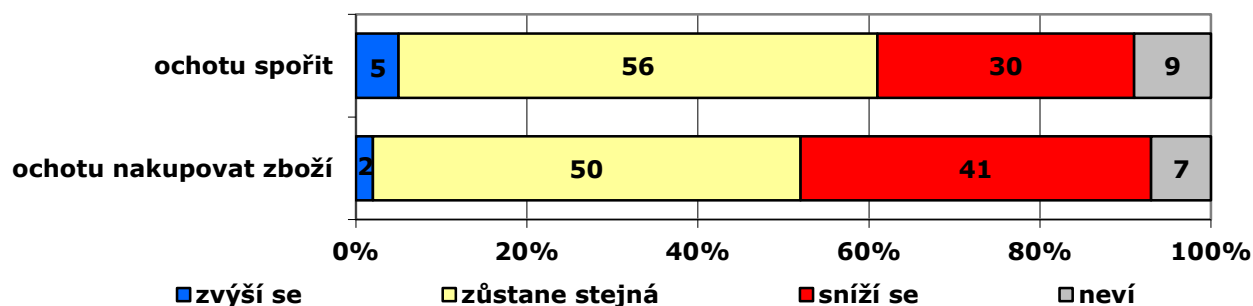
¹ Znění otázky: „Česká národní banka na podzim loňského roku oslabila kurz koruny vůči euru. Rozumíte, nebo nerozumíte důvodům tohoto opatření? Rozhodně rozumíte, spíše rozumíte, spíše nerozumíte, rozhodně nerozumíte.“

² Znění otázky: „Souhlasíte nebo nesouhlasíte s opatřením České národní banky, které vedlo k oslabení kurzu koruny vůči euru? Rozhodně souhlasíte, spíše souhlasíte, spíše nesouhlasíte, rozhodně nesouhlasíte, nebo nevíte, nemáte na tuto věc názor?“

Míru porozumění a souhlasu vůči kroku ČNB lze analyzovat také detailněji vzhledem k některým důležitým sociodemografickým charakteristikám populace. Srozumitelnější je tento krok statisticky významně častěji především pro lidi s vysokoškolským vzděláním (63 % z nich uvádí, že rozhodně nebo spíše rozumí), a dále pak pro příznivce pravice, pro ty, kdo uvádějí dobrou životní úroveň své domácnosti (zvl. s čistým příjmem domácnosti 40.000 Kč měsíčně a více), a pro obyvatele Prahy. Neporozumění je naopak častější mezi těmi, kdo mají základní vzdělání nebo středoškolské vzdělání bez maturity, a mezi lidmi považujícími životní úroveň své domácnosti za špatnou (zvl. s čistým příjmem domácnosti do 20.000 Kč měsíčně).

Pokud jde o souhlas s oslabením kurzu koruny, je častěji vyjadřován těmi, kdo se politicky orientují napravo, mírnější souhlas („spíše souhlasí“) je také mezi lidmi s dobrou životní úrovní domácnosti. Ve srovnání s tím nesouhlasný názor častěji odpovídá orientaci na levý kraj politického spektra („rozhodně nesouhlasí“ 49 %) a pojí se se špatnou životní úrovní domácnosti. Výskyt odpovědi vyjadřující, že jedinec na krok ČNB nemá utvořen vlastní názor, je čtenější mezi lidmi se základním vzděláním a ve věku 15 až 19 let.

Graf 3: Vliv oslabení kurzu koruny na ...³

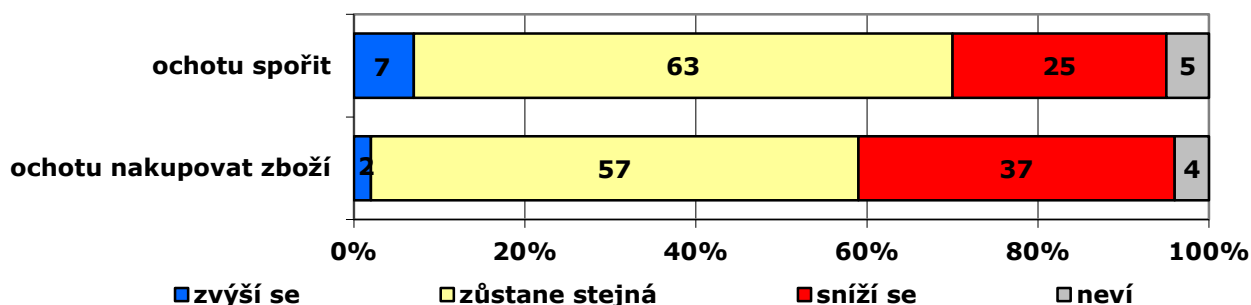
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., *Naše společnost* 13. – 20. 1. 2014, 1105 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Drtivá většina Čechů se domnívá, že oslabení kurzu koruny nezvýší ani jejich ochotu spořit ani jejich ochotu nakupovat zboží (viz graf 3). Nejčastěji je zastoupen názor, že ochota spořit a ochota nakupovat zboží zůstanou stejné, který zastává kolem poloviny populace (56 %, resp. 50 %). Vedle toho se ale velká část veřejnosti domnívá, že opatření ČNB ochotu spořit a nakupovat zboží sníží. Za těmito názory lze číst nedůvěru v to, že by oslabení koruny mohlo přinést zvýšení objemu finančních prostředků, které by bylo možné využít zmíněnými způsoby. Tato nedůvěra je o něco slabší v případě ochoty spořit, kde snížení předpokládá necelá třetina populace (30 %), zatímco určitá malá část lidí (5 %) si myslí, že se ochota spořit zvýší. V případě ochoty nakupovat zboží je názor vyostřenější: čtyři pětiny Čechů (41 %) předpokládají snížení a jen zanedbatelné procento (2 %) zvýšení ochoty nakupovat.

³ Znění otázky: „Myslíte si, že se v důsledku oslabení kurzu koruny vůči euru zvýší, zůstane stejná nebo sníží a) Vaše ochota spořit, b) Vaše ochota nakupovat zboží?“ Možnosti odpovědi: zvýší se, zůstane stejná, sníží se.

Z hlediska sociodemografických charakteristik populace je mínění, že ochota spořit zůstane stejná, častěji přítomno u lidí s vysokoškolským vzděláním, zatímco ti, kdo deklarují špatnou životní úroveň své domácnosti, častěji předpokládají jak snížení ochoty spořit, tak i snížení ochoty nakupovat zboží. Snížení ochoty nakupovat zboží jako důsledek oslabení koruny častěji očekávají také lidé orientující se na levý kraj politického spektra.

Graf 4: Vliv oslabení kurzu koruny na ... - ve skupině těch, kdo spoří

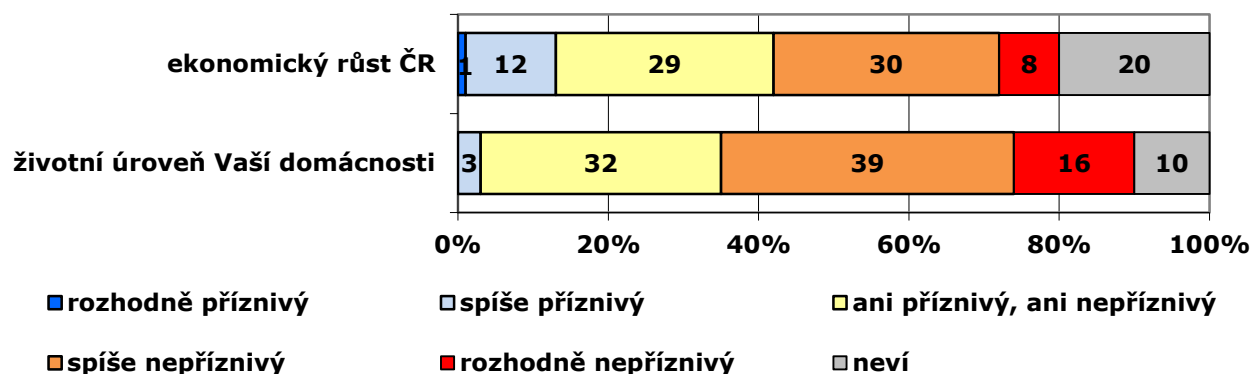

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., *Naše společnost 13. – 20. 1. 2014*, pouze respondenti, kteří uvedli, že spoří (n=625).

Pro účely hlubší analýzy dat jsme dotázaným položili rovněž otázku, zda si odkládají část příjmů za účelem spoření.⁴ Na tuto otázku 57 % dotázaných odpovědělo „ano“, 42 % „ne“ a 1 % „neví“. Je zajímavé podívat se na to, jak jsou názory na ochotu spořit a ochotu nakupovat zboží rozloženy u lidí, kteří doposud spořili. Jak ukazuje graf 4, v této skupině se oproti celkové populaci zvyšuje podíl odpovědi „zůstane stejná“ a naopak se snižuje podíl odpovědi „sníží se“, avšak procentuální hodnota odpovědi „zvýší se“ se výrazně nemění (v případě ochoty spořit je vyšší o 2 procentní body, což je na hranici statistické chyby). Je možné konstatovat, že ti, kdo disponují penězi a mohou spořit, nejsou v důsledku kroku ČNB ochotni nakupovat zboží více, než jak je tomu v průměru u celé populace ČR (tj. v obou případech činí hodnota 2 %).

Z grafu 5 je zřejmé, že vliv oslabení kurzu koruny vůči euru na ekonomický růst ČR i životní úroveň domácností je nejčastěji hodnocen nepříznivě. U vlivu na ekonomický růst ČR tento názor sdílí celkem asi dvě pětiny Čechů (38 %), necelá třetina (29 %) očekává, že vliv nebude ani příznivý ani nepříznivý a asi desetina (13 %) věří v příznivý vliv. Podíl odpovědí „neví“ svědčí o tom, že budoucí vývoj si značná část lidí (20 %) netroufne odhadovat. Vliv na oslabení kurzu koruny na životní úroveň domácností respondentů je vnímán zřetelně hůře. Nepříznivý bude podle více než poloviny populace (55 %), asi třetina (32 %) si myslí, že nebude ani příznivý ani nepříznivý, a jen velmi nízké procento lidí (3 %) je přesvědčeno o příznivosti tohoto vlivu.

⁴ Znění otázky: „Odkládáte si část příjmů za účelem spoření?“ Možnosti odpovědi: ano, ne.

Graf 5: Vliv oslabení kurzu koruny na ...⁵

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 13. – 20. 1. 2014, 1105 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Na rozložení odpovědí je opět možné se podívat prizmatem sociodemografických charakteristik populace. Spíše příznivý vliv kroku ČNB na ekonomiku ČR očekávají častěji lidé s vysokoškolským vzděláním, příznivci politického pravého středu a ti, kdo mají dobrou životní úroveň. Rozhodně nepříznivý vliv naproti tomu předpokládají častěji muži, lidé se středoškolským vzděláním bez maturity a ti, kdo mají špatnou životní úroveň. Co se týče vlivu na domácnost respondenta, o tom, že nebude ani příznivý ani nepříznivý, jsou častěji přesvědčeni příznivci politického pravého středu a lidé s dobrou životní úrovní (zvl. s čistým příjmem domácnosti 40.000 Kč měsíčně a více), kteří také o něco častěji nevylučují spíše příznivý vliv. Rozhodně nepříznivý vliv očekávají více lidé orientující se na levý kraj politického spektra a ti, kdo uvádějí špatnou životní úroveň své domácnosti (zvl. s čistým měsíčním příjmem do 20.000 Kč měsíčně).

Celkově lze říct, že oslabení kurzu koruny vůči euru je českou veřejností přijímáno s rozpaky. Jen třetina občanů tomuto kroku rozumí, jen desetina s ním vyjadřuje souhlas. Naprosté minimum lidí připouští, že by v důsledku tohoto opatření začali více nakupovat zboží. Silně je přítomen názor, že opatření bude mít nepříznivý vliv na ekonomiku ČR, případně je očekáván pouze neutrální vliv. Ve vztahu k domácnostem nadpoloviční většina Čechů počítá s nepříznivým vlivem.

Tabulka 1: Důvěra v Českou národní banku

DŮVĚRA	IV/06	IV/07	II/08	II/09	XII/09	II/10	IV/11	XII/13	I/14
Česká národní banka	66	61	59	60	60	66	66	38	31

Poznámka: Hodnoty v tabulce jsou součtem odpovědí „rozhodně důvěřuje“ a „spíše důvěřuje“. Dopčet do 100 % tvoří odpovědi „spíše nedůvěřuje“ a „rozhodně nedůvěřuje“ a odpověď „nevím“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

⁵ Znění otázky: „Jaký vliv bude mít podle Vašeho názoru oslabení kurzu koruny vůči euru v důsledku opatření České národní banky na a) ekonomický růst ČR, b) životní úroveň Vaší domácnosti?“ Možnosti odpovědi: Rozhodně příznivý, spíše příznivý, ani příznivý, ani nepříznivý, spíše nepříznivý, rozhodně nepříznivý.

Uvedené vnímání kroku ČNB je možné uvést do souvislosti s poklesem důvěry v tuto instituci, který byl, jak je zřejmé z tabulky 1, zaznamenán v posledních dvou měsících. Oproti předcházejícímu měření, jež proběhlo v dubnu 2011, poklesla v prosinci 2013 důvěra v ČNB o 28 procentních bodů z 66 % na 38 % (součet odpovědí „rozhodně důvěřuje“ a „spíše důvěřuje“). V aktuálním šetření z ledna 2014 důvěra v ČNB opět klesla: rozhodně této instituci důvěřuje 5 %, spíše důvěřuje 26 %, spíše nedůvěřuje 33 % a rozhodně nedůvěřuje 24 % dotázaných, 12 % odpovědělo „neví“.